

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Danne-Virke I

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 332.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig03val-shoot-idm139670058059920/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Dunne-Virke I

en Værelse af sig selv, saavist er den blevet sig selv bevidst i Løgnen, naar den tillægger sig aandelig Uafhængighed; ja, det samme er Tilfældet, naar den udgiver sig for selvstændig, for at have Livet i sig selv; thi den kan ikke begribe en selvstændig Fornuft, den i sig selv levende Sandhed, og hvad den ikke kan begiibe, det er den ikke heller; thi Fornuften er jo slet ikke udenfor, saavidt den begriber; den er et Begreb, og i os et timeligt Begreb, der umulig kan begribe noget Evtigt og Uforanderligt, og det Selvstændige er Evtigt, den i sig selv levende Sandhed er uforanderlig. Naar altsaa den menneskelige Fornuft bliver sig selv vaer i Sandheden, da bliver den sig vaer som et timeligt, afhængigt Begreb, dødt i sig selv, kun levende i Sandheds-Kjærlighed. Jeg er sandelig til, jeg er sandelig i Tiden, jeg er det Timeliges Sandemand, det er den selvbevidste Fornufts første sande Tale, og nu farer den fort og siger: dette Begreb er uimodsigeligt, det kan ingen Fornuft modsige uden at modsige sig selv og derved bevise dets Sandhed; hvad der altsaa er mig ligesaa klart og vist som min Tilværelse, det er ligeledes uimodsigeligt, det er timelig Sandhed ligesom jeg, thi det er sandelig i mig. Men, spørger den sig selv, hvad er evig Sandhed? og svarer: det kan jeg ikke begribe, thi den indbegriber mig; men det kan jeg begribe, at intel, som udelukker mig, kan være evig Sandhed, og at Alt, hvad der maae være evig sandt, for at jeg kan være, hvad jeg er, det er evig Sandhed, thi jeg er det timelige Billede af den evige Sandhed.

Naar Fornuften saaledes er kommet paa det Rene med sig selv, da først kan den beklæde sin aandelige Dornstol, og dømme, ei eller Vild eller Skin, men efter Sandhed, efter Sandhedens evige Grundlov, Modsigelsens Grundsætning. Alt hvad der i dens Lys forklarer sig, det bedømmer den, og alt andet lader den staae ved sit Værd, lige hange for at bifalde Løgn og nægte Sandhed, som den begriber, er i Grunden eet og det samme; thi der kan ingen Løgn være, som jo har en modsat Sandhed, da Løgnen intet er uden en Nægtelse af Sandheden, da ethvert Nei forudsætter et Ja, man ei vil bifalde.

Holde vi nu fast ved den klare Sandhed, at det er det timelige Menneske, vor Fornuft kan og skal begribe, da indsee vi let, at al sand Vidskab maae i alle Maader være historisk; historisk, fordi Fornuften finder intet i sig selv uden Maaestokken for timelig Sandhed, og maae udenfor sig søge Vidskabens Indhold; historisk, fordi Mennesket udvikler sig i Tiden og kan